

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шала. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРИЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьріччя 15-00 „
Півріччя 27-50 „
Річно 50-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Швейцарії 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

ЧЕРЧЕ

сирчано-боровиннові ку-
пелі, цілющі, питні
води.

Відкриття сезону 1. червня!!!

Позичкові можливості і неможливості.

Львів, 8. травня 1930.

Між передсвяточними евуїціями польських провідників в усіх діях життя заговорили також два міністри господ. resortів: Квятковський і Матушевський. Оба вони розкрили у святочних газетних числах майбутні гороскопи господарської ситуації в Польщі. Річ асна, що сьогодні оптимістичні заповіді не зворушують уже нікого, тому то й оба ці керівники господарського життя в державі стримувалися від сипання обіцянок по арамкам попередників. Вони навіть зазначували, що не хотіли вилізувати прощом. Але годі їм було ширити й песимістичні настрої і тому треба було зазначити, що — мова йдемо вже до кращого, очевидно, завдяки теперішньому урядові.

Одначе між нічим зрештою незаметними передсвяточними настроєвими евуїціями були і слова, які зробили на деякого — як це видно з польської преси — навіть добре враження. А саме: мін. Матушевський сказав, що зовсім не брав урядові заграничних позичкових оферт, та що він має надії на долив довгоречинцевого кредиту до Польщі. Лише позички — додав він — мусять бути на відповідних нам умовах.

Очевидно, кожному інтересно, було б знати, які саме ці позичкові офери, чому їх досі у таких скрутних часах не береться і чому Девей, цей впливовий муж на чужих фінансових ринках, не зробив досі для Польщі нічого такого, щоб можна було вже прийняти ці оферовані позички. Мін. Матушевський не пояснював цього блище. Тому самі пробуймо собі це якось пояснити. Значим від нутування позичок поодиноких держав на заграничних ринках, бо ці нутування є вкладами об'єктивної дійсності та настроїв, прихвильних або неприхвильних.

Головним показником у цьому напрямі в Америці, бо саме вона уділяє сьогодні гро позичок, а головним світовим центром нутувань цінних паперів є Нью-Йорк. Там нутують тепер найбільшу чинку французької позички, бо в січні 1929 р. була вона нотована на 107.57, а в січні 1930 р. 113.60 і дійшла у березні до 117. Дуже добре її усталіювано держитися позичка Чехословаччини, в останніх часах виказує навіть зростаючу тенденцію. В січні 1929 р. виказувала 110, у січні 1930 р. також 110, а в березні 1930 — 110.69. Німецька позичка стоїть весь час майже рівно, бо в січні 1929 р. 106.56, у січні 1930 р. 106.75, а в березні 107.51. Усі ці позички мають велике значення інтересування та попиту, особливо по деякому ослабленні господарських імпульсів в Америці. А польські позички?

Так звана стабілізаційна позичка виказувала 1. січня 1929 р. 87.96, відтак почалася зростаюча тенденція аж до американського краху в листопаді і тоді позичка вносила 79. Після краху попиту на нею знов децю зріс, так що 15. III. 1930 р. дійшла до 84.13 а 6. V. 84.75. Децю краще трималася т. зв. позичка Ділона. У листоп. 1929 р. була вона найнижча, вносила 88.08, від цього часу почала при безупинних заганнях децю зростати, а в кінці січня 1930 дійшла до 92.25 і знов серед безупинних заганнях піднялася до 95.

Як бачимо з порівняння з позичками інших держав, то курс польських позичок найслабший і плавнування нених позичкових паперів не найшло б належного попиту, а вже безумовно виказує б ослаблення попередніх. Очевидне, що значна кількість попередніх позичок була підтримана в Америці самою польською еміграцією, а еміграція вже ними пересичена. Це явище зростає курсу бачимо і тут у краї, бо ось на саму нітку про намір уряду випустити нову інвестиційну позичку курс попередньої зараз таки на варшавській біржі обнизався. Чи серед таких обставин можуть бути позичкові офери, про які говорив мін. Матушевський, корисними для краї? Для населення Польщі, кожний сам собі скаже.

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок ч. 10 (ч. телефону: 433. — Конто Почт. Шалашич ч. 143.367).

Цей Центральний Каса українських кооперативів приймає вклади ощадності, забезпечує їх у твердій валюті та поміщує у наших кооперативах, щоб піднести господарський розвій українського народу.

Тому я не диво, що мін. Матушевський додавав у своїх виводах застереження, що уряд скористав би з них на відповідних умовах. А може на правду прийдуть ці добрі умови?

Оцінюючи позичкові можливості по доріжній гроша, оглядно по висоті дисконтової стопи в поодиноких краях можна би думати, що сьогодні саме до Польщі повинні би вилити льокати якнайбільше.

Бо ось з днем першого травня обнизали західні держави знов дисконтову стопу. Франція з 3 проц. на 2.5 проц., Америка і Англія з 3.5 проц. на 3 проц., Голландія затримує покищо з проц., а Польща має дисконтову стопу аж 7 проц. Льогічно виходить, що заграничним грошовим ринкам повинно виплачуватися льокувати свої капітали саме в краях з високою процентовою стопою, отже й у Польщі. На цьому я покладаю деякі польські круги свої надії. Але колиб ця льогіка надій була правильною, то заграниця повинна би прийти сюди з капіталом ще радше, беручи під ува-

Ніхто вам не допоможе, коли самі собі не допоможете, тому складайте свої ощадності в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

гу вуличну дисконтову стопу, яка є втрое, а то у четверо вища від офіційної. Ці льогічні надії, заводять, коли вальти під увагу, що крім охоти до заробітків є ще страх перед втратами. І саме цей страх спонукає всупереч надім усяким долив чужих капіталів навіть на такі високі відсотки.

Сьогодні не є тайною, що і в Польщі є вже в банках готівкові гроші, бо з упадком госп. життя і цієї грошової міаерії починає бути в банках за багато і тільки наслідком невеличкості до клієнтів дисконтова стопа тримався, що штучно на такі високі, без подажі і попиту. Але капітал не може лежати нечинно. Він мусить і в Польщі вийти у світ, потаніти без огляду на те, що буде покладати може й у невеличкі руки. Цього саме найбільше боїться і краєва фінансiera і заграниця, а тому не льокують тут своїх капіталів навіть на такі високі відсотки. Колиж хотіло льокувати, то в такому випадку застерігає собі дуже великі забезпечення на таких умовах, які мін. Матушевський називає невідповідними для держави.

М. Творило.

Велика перемога буковинських українців.

У короткій замітці ми повідомили вчора про перемогу д-ра Василя Дутчака в доповнюючих парламентних виборах у черновецькому повіті. На 37.373 голосів, що впади на 4-ох кандидатів, д-р Василь Дутчак отримав 16.161 голосів, при чому на 5.488 голосів більше, ніж д-р Ілія Бачинський, кандидат урядової партії нац.-царавістів, і на 8.363 голосів більше, ніж Еміль Сокоп, за яким вели кампанію м. йв. пресові органи посла Крайолі. Ці цифри показують найкраще розміри перемоги д-ра Василя Дутчака. Однак це не його особиста перемога, а перемога українського національного табору на Буковині.

Перемога вперше українська, справді незалежна національна кандидатура, яка виринула виключно з міркувань над інтересами самого лише українського народу, без ніякого втручання чужонаціональних чинників і без ніякого компромісу з якоюнебудь партією того румунського народу, який поширивши завдання перемоги союзників свої державні границі на українські етнографічні землі, виявив у відношенні до українців лише найвищу нетолеранцію і заборочість. Зголошення самостійної власної української кандидатури було проломанням дотеперішньої, витвореної вже в Румунії, „традиції“ — йти в хвості румунських партій. Перемога цієї кандидатури, це вже наявний прояв великої і правдивої національної свідомості і громадської зрілості мас. Від проведення одного незалежного посла до букарештського союму доля буковинських українців багато не зміниться. Але факт переведення його може стати переломним моментом у психіці українських мас у Румунії, які можуть поволі витворити таку організаційну силу і такі цінності, що ціле тамоніше українське життя попливе іншим, ширшим, річищем. Буковинські українці самі свідомі цього. Ось як черновецький „Час“ вітає перемогу д-ра Василя Дутчака:

Вчорашнього дня здав український народ у Румунії іспит своєї політичної і національної свідомості. Помимо погрозу і брудної агітації чужих та хрунівської роботи своїх проти особи укр. кандидата, народ пішов так, як йому диктувала його совість і національна честь.

„Він віддав свої голоси на свого українського кандидата, бо знав, що цим має він доказати своє існування, своє право на національно-культурний розвиток.“

„Вчорашнім голосуванням убито раз на завжди легенду „учених і пірчених“, що в Румунії „нема ніяких українців, а тільки румуни, що забули свою мову“.

Вчорашнім голосуванням убито раз на завжди легенду „учених і пірчених“, що в Румунії „нема ніяких українців, а тільки румуни, що забули свою мову“.

„Український народ провадить великий процес за своє існування...“

В дальшому „Час“ заперяв, що висунення кандидатури д-ра Дутчака не було пустою протирумунською демонстрацією і що політична українська тактика в Румунії буде далі та сама, що досі. Як ми вже зазначили, до політичної тактики наших земляків у Румунії не мішаємося. Радімо з їх морального і організаційного унезалеження від чужинців. Раділи би ще більше, коли би остання перемога буковинських українців найшла відгук у українській частині Бессарабії, яка все ще спить камінним сном.

„Контрреволюція“ в Одесі.

„Комуніст“ подає, що в Одесі виврито нову українську організацію самостійників, в склад якої входили завізничники і 6. старшини армії У. Н. Р. На чолі організації стояли Остапчук і Шапаренко, а прихильниками цієї організації були навіть серед робітників професійних союлів. Досі арештовано 25 членів цієї організації. „Комуніст“ виразно зазначає, що метою цієї організації була самостійна Україна.

Антианглійський рух в Африці.

З Капштаду подають, що в Урчестері в південній Африці тубильці напали на англійську поліцію і збили одного напарника а двоох поліцаїв ранили. Вечером на вулицях були поважні бої між поліцією і населенням. Також в інших містах англійських колоній в Африці замітні антианглійські заворушення. З Капштаду виславо новий відділ війська до неспокійних міст.

Протирелігійна боротьба в СРСР.

„Безбожник“ подає, що в Сталіногородській окрузі товпа віруючих напала на комуністів, що кермували справою засівів і побили їх. В селі Малороси біля Омська арештовано священника за антикомуністичну промову в церкві. Виліз цього священника довід до повного упадку сільської комуні „Червона Гора“. В селі Купцево під Москвою член церковної ради застрелив комуніста Горюшкова. Вбивника розстріляно.

За відродження народу.

Про вагу пластового виховання серед молоді і цілої суспільності.

IV.

Як відомо, в самім Львові має пластовий уряд біля тисячки членів, а саме з крутін шкільної або ремісничої молоді, хлопців і дівчат, що при всяких громадських нагодах маніфестують прилюдно своє існування. А в цілм краю маємо понад три тисячки пластуни. Певно, що в порівнянні до загального числа нашого населення це невеличка скількість. Але коли зважитися, що та горстка є по словам євангелія „адоруючою содею“ нашої землі і „квасним тістом“, що з кожним роком розпиратється, поширюється й обіймає шоразь даліші круги, то можемо вірити, що праця пласту принесе небагато справді поважних успіхів і причиниться до нашої крайньої будучності.

Слабше йде робота пласту на селах, хоч там йому дуже раді. Це тому, що пластовий уряд не має засобів, аби удержувати по всіх повітах фахових інструкторів, котрі конче для тривалого переведення діла. А вже ті нечисленні села, в котрих сільська молодь завела у себе пластові правила — який гарний вид представляють вони нині! Молодь їх чесна, твереза, трудяща, ошадна, шанує себе і чуже добро, поважає старших і розуміє свої обов'язки як на тепер, так і на будуче. Коли це покоління підросте і візьме там керму, то можна собі уявити, якими гарними стануть ті громади і які порядки заведуть нові люди у себе та який напрям дадуть усьому громадському життю! З уваги на те можна справді боліти, що ця відроджуюча робота йде по селах з наведеної причини так повільно.

V.

Одначе, не зважаючи на такий красний напрям, праця пласту стрічається з ріжних сторін з усього роду труднощами. Найперше ставиться до неї досить неприхильно теперішня влада. Львівське воєводство відкинуло тричі пластовий статут, а рекурсе до міністерства лежить у Варшаві вже півтора року неполаданий. На Волині уважається пластовий уряд недержавним і наче конспіративним та карається гостро. В наших гімназіях є він у більшій частині недозволений, так, що кращі ученики можуть бути там лиш симпатиками пластового уряду і з власної волі сповняти його правила. Лише в деяких гімназіях дозволяють на пластовий гурток, але без зв'язку з іншими, що моглоб підносити їх духа та надати їм більше організаційної цінності. Здається, влада побоюється, аби ті гуртки не прибрали військового характеру, як це ведеться в подібних польських шкільних установах. Але це побоювання нестійке. Наш пластовий уряд має тільки моральне відродження своєї суспільності на меті і з довершенням цьо-

Вирівнюйте залежності! Уже не-далеко час льосовання премій. — Передплатники, що не матимуть з днем 15. червня ц. р. ніякої залежності у передплаті за „Діло“, можуть виграти бібліотеки вартості 100 ам. доларів, дві по 25, десять по 10 і десять по 5 ам. доларів. Хто схоче платити за бібліотеки ГОТІВКОЮ.

го діла уважає своє завдання сповненим. Все інше належить до будучності.

Жаліємо також, що і львівська Ставропігія, котра кляла довго великі заслуги для піднесення нашої церкви й народу, відмовила тепер кількох кімнат для цієї гуманної праці. Але що до цього повторює він у приповідку: що нема нічого злого, що не вийшло б на добре. По цій відмові піднесено у нас клич, щоби постарати для пласту окрему домівку, де він міг би розвинути свою працю краще і в ширших розмірах. І з цим ділом треба таки поспішити, аби така хосенна праця не спинилася.

VI.

Значіння пласту для морального відродження признав перед роками наш Преосв. Митрополит, відступаючи під пластові табори значні площі в Підлюті і на Соколі (біля Підлютого), прилагоджуючи потрібний матеріал на їх будову та дозволяючи улаштувати їх у забудованих санаторіях в Підлюті. А тепер повинна піднятися вся наша суспільність. Я, священник, як педагог і громадянин ставлю в нинішніх суспільних ділах роботу коло відродження народу на першому місці. А мотивую це коротко: коли переведеться відродження народу, тоді піде в нім уся культурно-освітня праця скоро й легко; згиним же організмом „всєе труднїшає зжидїтелї“, надармо будуть трудитися всякого роду будівничі.

За цим повинно постояти все наше громадянство і шедрими дарами причинитись до згайного здвигнення пластової домівки не лиш у Львові, але й по інших більших містах краю. Ще є у нас досить людей, що мають трохи мамони! Не возьмуть її чейже зі собою на другий світ, а в руках наслідників може й не повернеться вона по їх волі... Тому нехай не спиняються і віддадуть достойну частку на відродження свого народу! Інші нехай докинуть те, на що їх стати. Всі ті дари стануть добрим зерном, з котрого виросте велике дерево, що осінить усю нашу батьківщину і принесе для неї пребогаті плоди.

У Львові, в день Благовіщення р. 1930.

Проф. о. Александер Стефанович.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямні!

Масарик про більшовиків

(Т. Масарик: „Світова Революція“.)

Недавно була вже поміщена в „Ділі“ рецензія на цю книжку, що в українським перекладі Миколи Савича появилася на книжковій ринку видавничої кооперативи „Червона Калина“. Книжка ця великого чеського державного мужа, політика та вченого професора-філософа заслуговує на знайомість з нею куди більше, як чимало інших споминів та історичних прищівків з часів світової революції.

В 1918 р., коли більшовики були вже при владі, перебував Масарик саме в Росії і на Україні — та старався усіми силами перевести утворені там чеські легіони на захід і в тій цілі переговорював довгий час з більшовиками. У зв'язку з тим дає він шокуючу оцінку більшовизму, яку наведемо тут в деяких скороченнях, у тій думці, що вона повинна бути для нас цікава головним чином тепер.

Я обсервував робітничий і соціалістичний рух давно по цілій Європі і у нас у краю, так powstała моя критика марксизму. Займаючися студією Росії, я слідкував від самого початку за напрямом Леніна; потім приїхавши під час війни до Петрограда, я обсервував початки його революційної пропаганди. Потім під більшовицьким режимом я прожив майже пів року, бачив його в зародках і слідкував за його розвитком.

„Не місце тут спинятися довше над питанням більшовизму; скажу про нього лише стільки, скільки потрібно до в'яснення мого становища супроти нього. Що до принципів, то я не уважаю комунізму соціалістичним і соціалістичним ідеалом, якщо під комунізмом розуміти без-

оглядну господарську і соціальну рівність. Нормальний, політичний і соціальний стан суспільності не можна здійснити без сильної індивідуальності, то є без вільної ініціативи одиниць, а в практиці означає це такий режим, що уможливує розвиток ріжних індивідуальностей, під фізичним і духовним оглядом не однаково вивінуваних природою. Одиниця найкраще може ужити своїх власних сил і сил свого оточення після власного осуду; якщо про чоловіка рішає другий чоловік і його провадить, є небезпека, що не використає як слід і вповні всіх сил провадженого. Це видно всюди, а в політиці видно це у всіх формах влади, де розвивався сильніший централізм; а комунізм є саме централістичним. Особливо централізм більшовицький є дуже строгий; є це режим абстрактний, дедукований з тези й насильно реалізований; більшовизм є абсолютистичною диктатурою одної особи та його помічників; більшовизм є „непомилний“ і інквізиторський і якраз тому не має з наукою і науковою філософією нічого спільного; наука, так як і демократія, без свободи є неможлива.

Я уважаю, що демократія послідовно і як слід проведена, демократія не лише політична, але й господарська і соціальна є суспільним станом найбільше відповідаючим і бажаним для нашої доби і на доволі ще довге майбутнє. Господарський і соціальний капіталістичний режим є не досконалим задля своєї односторонності; капіталізм, що правда, уможливує багатство індивідуальної ініціативи, підприємчівств і творчості, зате розподіл витворених вартостей, користування ними не кермується продуктивними здібностями, тільки правилами пригноблення чужої праці та її здобутків. У практиці демократія означає стерпимий нерівність, незрівність якнайменшу і яка постійно зменшується.

В 1917 р. Ленінові не йшло властиво по-

Православні справи.

Кандидат на волинського єпископа.

У лопукавці за кандидатами на окремого волинського православного єпископа (тепер помісально волинським єпископом є митрополит Діонісій, одночасно єпископ холмсько-варшавської дієцезії), вищі православні духовні, — а ще більше, адміністративні польські урядові кола пригадали собі архієпископа Пантелеймона Рожковського. Арх. Пантелеймон до 1922 року займав польську єпископську катедру. Втратив її наслідком свого спору з митрополитом Георгієм на ґрунті відношення до справи автокефалії Православної Церкви в Польщі: єп. Пантелеймон був проти автокефалії, сточивши за дальшою залежністю православних дієцезій в Польщі від московського патріархату. Мабуть в нагороду за таке становище патріарх Тихон надав єпископові Пантелеймонові чин архієпископа; титул цей, спершу митроп. Георгієм не признаваний, згодом був Святим Синодом у Польщі затверджений.

За непризнання автокефалії Православної Церкви в Польщі арх. Пантелеймон був засланий до Мелецького монастиря, де проживав 8 літ, останніж два роки перевів у Державському монастирі. Негативне відношення арх. Пантелеймона до справи автокефалії Прав. Церкви в Польщі тим цікавіше, що сам арх. Пантелеймон Рожковський по національності — поляк і польський громадянин, а чейже відомо, що автокефалія Православної Церкви в Польщі, себто вірвання її організаційних зв'язків з Московою, лежало дуже в інтересі польської державної політики. Мимоходом кажучи, право польського громадянства арх. Пантелеймона перешкодило його виселенню поза межі Польщі, чого домагався митроп. Георгій.

Нинішні переговори з арх. Пантелеймоном вказували би на його помиріння з православною митрополією куриєю. Як повідомляє „За Свободу“ арх. Пантелеймон має в найближчому часі приїхати до Варшави, де замешкає у митрополічному домі. Арх. Пантелеймонові запропоновано зайняти волинську єпископську катедру під умовою „покаяння“ та призначення автокефалії.

Для православних українців найважливішою справою є відношення кандидата на волинського єпископа до українського народу та питання відмосковлення Православної Церкви. Широ кажучи, польська національність арх. Пантелеймона Рожковського та його попередня прив'язаність до московського патріархату не є особливо корисними рекомендаціями стати духовним пастирем

здійснення принципів і ідеалів комунізму в Росії, тільки про використання Росії до того, щоб ці ідеали здійснити, або бодай їх прискорити в Європі. Про це Ленін частіше висказував свою думку; але він помилявся, а саме в тім, що мав неправильний погляд щодо стану Європи як і щодо стану Росії. Його філософія історії була невірною. Вже Маркс і Енгельс помилялися в своєму сподіванні та пророкуванні дефінітивної революції; Ленін і його прихильники не далися тим відстрашити і знов очікували соціальної революції. Коли? Де?

Москалі не здібні здійснити марксістський комунізм; вони, як цілість, є ще занадто некультурні й іпсовані царизмом, щоби розуміти й переводити в життя Марксові погляди про комунізм, як дефінітивну стадію довгого історичного процесу.

Російський примітивізм взагалі — маса неграмотних мужиків, відста від світа в своїх „деревнях“, брак комунікації, упадок війська і бюрократії наслідком програної війни, розвал царизму й цезаронапізму — це все уможливило енергичному самозванцеві привести більшовицький переворот у головних містах і незвичайній, але зорганізованій меншості захопити владу.

Всюди було видно браки й недостачі соціального й політичного антропоморфізму; відповідалні місця у війську і адміністрації займали в більшості молоді, недосвідчені й фахово неосвічені люди: ліпші зпоміж них старалися сяк-так виповнити своє завдання; шукали й винайдене; одначе багато прямо зловживало своїм становищем і використовувало для своїх особистих цілей. Хто має шойно вчитися пізнавати цифри й рахувати, не може користуватись інтегральним рахунком.

(Докінчення буде.)

— наскрізь української дієчності. Було би дуже бажано, аби арх. Пантелеймон, неважливо від своїх родинних мітрополітичних курією у Варшаві та міністерством віросповідань, висланих і через українським православним громадянством своє становище до справ, які найтісніше зв'язані з управлінням української православної дієчності. Галаємо, що арешт і сам арх. Пантелеймон адає собі певне справу з того, що бути єпископом українського населення і не старатися пошукати собі зацалегідь довіри українського громадянства для тісної співпраці з ним у церковних справах не можна.

Приготування до Собору.

В понеділок відбулося у Варшаві, в салі засідань Святого Синоду, перше спільне засідання представників уряду і вищої православно-церковної влади в справі підготовчої праці до скликання Православного Собору. В нараді взяли участь митроп. Діонісій, арх. Олексій, директор департаменту віросповідань граф Потоцький, начальник східного відділу мін. зак. справ Т. Готушко і начальник національного відділу мін. внутр. справ Сухенек.

Православні священники-втікачі про релігійний терор на Рад. Україні.

(Нужда священників. — Тайні богослуження. — Хто арештований і засланний.)

Варшавські „Видомосці Українське“ подають: Серед утікачів з Радянської України, які втекли до Польщі, є чимало православних священників. Вони оповідають, що переслідування тривають далі в цілому краю, головно духовенства, однак віра в народі не остигла. Матеріальний стан священників є жалюгідний. Київська поліція арештувала недавно на вулицях 140 священників за жербанню. Багато буквально вмирає з голоду, або тікає під прибраним прізвиськом, щоб сховати свій духовний стан. Зате з'явився новий тип священника, може дещо в сумаричним званням догм, але натхненого палкою вірою. Ці священники походять з селянських і робітничих сфер та назовні, одягом, не різняються нічим від своїх вірних. Богослуження відбуваються потайки у приватних хатах. Літургічні предмети зроблено примітивним способом. Священники-втікачі стверджують м. і., що III. Надзвичайний Собор Української Православної Автокефальної Церкви, скликаний вкінці січня ц. р. до Києва, під латиском з боку ДПУ був змущений аліквідувати Церковну Радю, себто розв'язати саму Церкву, однак на ділі Церква існує і діє далі; єпископи розпорозились по єпархіях. Арештовані слідуючі вищі духовники, як відомо вже: митрополит Липківський, архієпископ винницький Констянтин Кротевич, арх. подільсько-каменецький Микола Пивоварів і арх. одеський Івченко. Арх. Яременко з Харкова засланний до Туркестану в арх. Орлик з Житомира на Соловецькі острови. Більшовицький уряд хотів мабуть виточити масовий процес українському православному клирові, але цю думку, здається, занехано. Священники-втікачі звертають увагу, що приязнання населення до релігії і його опозиційний настрій такі великі, що комісар ДПУ, який був на згаданому київському Соборі автокефальної церкви і заініціював підступом та силою „постанову“ Собору про саморозв'язання, всетаки вважав за відповідне розв'язати Собор також в імені влади.

Чому в Мадриді була стрілянина?

Як ми вже писали, на днях після відкриття письменника й політика Умануану, поліція стріляла до студентів, що витали цього письменника. Михайло Умануано був вигнаний диктатором Прімо де Ріверою із краю на еміграцію і тепер вернувшись, виголосив у Мадриді реферат, в якому гостро критикував єспанського короля. Він твердив, що диктатуру запровадив король, а Прімо де Рівера був тільки нужденною лялькою, яку король ужив для своїх цілей. Єспанський король і ціла його династія, є хорі на неадугу крові і мозку та є божою карою для єспанців. Син Альфонса XIII. є глухонімий і сам він фізичний і духовний дегенерат.

Коли Умануано висказав ці слова, республіканці почали плескати в долоні, поліція розізнала публіку, на вулицях пришло до демонстрації, яка скінчилась пораненням 40 осіб в арештуваннями.

Вальдемарас пророкує війну.

Вальдемарас у розмові з журналістами заявив, що війна між РСРП і Польщею це тільки справа часу. В цілі Європі ведеться акція, яка штовхає Польщу до війни з більшовиками. Хто знає чи вилезення Кутузова і бомба в радянським посольстві у Варшаві не відіграють такої ролі, як убивство аркинязя Фердинанда в Сараєві в 1914 р. Від закінчення світової війни ще не було такої напруженої політичної ситуації, як тепер.

„Селянський Союз“.

За підписами пп. посла П. Васильчука й В. Гуля отримали ми листа з такими інформаціями: „Дні 22—23. цього квітня відбулася в Холмі надзвичайна нарада представників Сельсоюзу, скликана Головним Секретаріатом з порядком денним: 1) реф. тов. В. Гуля: Наші програмові і тактичні позиції; 2) реф. тов. д-ра Т. Олексюка: Організаційні завдання. У висліді дискусії постановлено піддати ревізії програму та організа. статут Сельсоюзу. Докладно обмірковуючи сучасну політ. ситуацію на наших землях, нарада висловила за заученням західно-українського селянського руху в одну класово-селянську партію для закінчення розвитку українських селянських сил і доцільнішої оборони їх класових та національних інтересів. У зв'язку з політичною ситуацією в Польщі нарада висловила за ділове співробітництво всіх українських незалежних, дем. груп для спільної оборонної акції, загрожених українських незалежницьких позицій. На день 9. VI. ц. м. призначено другу нараду з метою затвердження підготовчих праць до З'їзду Сельсоюзу, який намічено відбутися на Волині в липні цього року“.

У повиншому комунікаті багато дечого неясного. І так постановою піддати ревізії колишню програму Сель-Союзу з часів, заки його не розсадили комуністи й заки він не дав життя Сель-Робові, у подальшому з наступною постановою про ліквідацію розвитку українських селянських сил, яка може наступити шляхом „сполучення західно-українського селянського руху в одну класово-селянську партію“, ці постанови свідчилиби хіба про благородний замір членів згаданої наради також формально закінчувати „Селянський Союз“, як окрему партію і вступити до іншої української селянської партії, — невідомо лише якої. Зрештою, ця постановою могла би теж означати бажання членів наради звернутися з якимось покликком до українських селянських (інших, неселянських партій у нас нема) до об'єднання: такого покликку покищо, наскільки нам відомо, українські політичні партії ще не дістали, він був би своєю ідеєю похвальний, але в нинішніх умовах мало реальний. З другого боку дальша постановою наради колишніх членів „Сель-Союзу“ у Холмі, що каже про „ділове співробітництво всіх українських незалежних демократичних груп“ вказує на щось зовсім інше: бо „сполучка в одну партію“, а „співробітництво всіх груп“, це речі далеко не однакові. Тому, що в отій точці згадується про політичну ситуацію в Польщі, слід пригадати, що саме на тій платформі покликано до життя Комітет Порозуміння, до якого поруч з УНД-Об'єднанням, Українською Соц. Рад. Партією і УСДП ввійшов також „Селянський Союз“, як партія формально все ще існуюча. Що-ж до львівської міжпартійної співпраці в краю, то важко про неї говорити тому, що від часу повстання Сель-Робу коштом Сель-Союзу, окремішні партійна організація Сель-Союзу на місцях фактично не існує, годі теж казати про альянс Сель-Союзу, як партії, на селянські маси шляхом господарських і культурних організацій. — Вкінці остання точка у вищевказаному комунікаті — про недалекий з'їзд Сель-Союзу — каже про бажання відновити Сель-Союз, як окрему партійну організацію. Отже виходить, що не сполучка в одну партію, а творення — нової партії!

До цієї справи ще буде нагода повернути.

3 передвиборчого руху на Волині.

Віче в луцькому повіті.

КРУПА. В дні 26. квітня посол Біляк і п. В. Островський відбули віче в селі Крупі, де перед кількома днями був посол Сенюк зі своїми хлопцями в Дубенщині. На віче зібралось майже ціле село. Після промов наших представників, висвітлення програми й ідеології УНДО та зреферування праці послів з Української Парламентарної Репрезентації селяни заявили, що голосуватимуть на 18-у та просили прийти до них у свято, ще раз.

ОЗДЕНІЖ. Віче в цьому селі відбулось також пос. Біляк і п. В. Островський у неділю 27. квітня. Селяни були попереджені й тому прийшли на віче не тільки місцеві, але також з сусідніх сіл. Віче відбулось під відкритим небом, недалеко церкви. Після вступної промови п. В. Островського, на кого й чому голосували в 1928 році селяни Галичини, а довгою промовою виступив пос. Біляк, який намалював широку картину праці і змагань національного українського табору. Кількасот селян, селянок і молоді голосно оплескували наших промовців і дякували їм за приїзд, обіцяючи голосувати на листу ч. 18.

БОГОЛЮБИ. Того самого дня пп. Біляк і Островський відбули віче ще й у с. Боголю-

Найбільший вибір текстильних товарів, шовну, мужеського сунна поручає фірма

АНТОНІ УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.

Філії: в Стрию, — в Дрогобичі, — в Тернополі, — в Тарнові. 9-10

би, в місцевій селянській сазі, в домі батька б. посла Федорука. Задальєгідь попередені селяни зібрались масово, а серед них найжє вся місцева молодь. Після короткого вступного слова п. Островського пос. Біляк зреферував програму УНДО і працю послів з Українського Каюбу, розгортаючи перед слухачами ті великі завдання, які стоїть перед українським народом. Промову посла аустрилі присутні бурхливими оплесками. Після цього промовляв п. Островський, якого промову прийнято теж гучними оплесками.

День Матері.

Українська Громадо!

Недавно культурний світ створив нове свято: „День Матері“, який має за мету щорічно пригадувати одиницям і загальному вищій ступені людського розвитку.

З тієї забутий, знехтовану, а навіть погоржену добула наша доба: Матір, — ту велику творчу силу народу, пістунку поколінь, різбарку характерів. Аж нинішня доба зрозуміла, що саме в Ній, Матері, треба величати джерело сил нації і вважати її однією з наймогутніших підстав великої будівлі — держави.

Всі ми відчуваємо в глибині своїх сердець і розуміємо, якою силою для громадянства може стати свідомість своїх обов'язків, інтелігентна, чутлива Матір, що з радістю виконує своє призначення. Тому будьмо готові дня 11-го травня збірним виявом засвідчити зрозуміння цієї ваги і поставити жінку-матір на заслуужений висоті.

Свято це, нехай спонукає і кожному матір глянути у глиб своєї істоти, здати собі справу зі своєї ролі, доглянути у власному характері нерівності, у поступках промахи, добачити прогалині моменти, легкодушно витрачені цінності. Нехайже усі, кому дорога Матір, привітають її з глибини чуття, нехай в її свято згадають з любов'ю тернові дороги, які перейшла вона, проводячи синів своїх на незабутню боротьбу за волю!

Нехайже день цей об'єднає нас у владності за минуле, у сподіванні радісного Завтра!

ЗА „СОЮЗ УКРАЇНОК“: М. Рудницька, К. Гриневичева, Н. Войнаровська; За „ПРОСВІТУ“: М. Галушницький, В. Муляр; За „РІДНУ ШКОЛУ“: І. Кокоруд, М. Коновалець; За „ВЕРХОВНУ ПЛАСТОВУ КОМАНДУ“: С. Левинський, Б. Ластовицький; За „УКРАЇНСЬКУ ЗАХОРОНКУ“: О. Гордінська, І. Макух-Павликовська; За „КР. Т-ВО ОХОРОНИ ДІТЕЙ І ОПІКИ НАД МОЛОДЮ“: М. Каратницький, Р. Мармаш.

Новий тягар.

Важне для наших громад.

Ми вже раз згадували в „Ділі“, що нашим громадам загрожує нова драчка, бо старости, очевидна річ, по наказу з гори, вимагають від наших громад, щоб купували ріжні таблички в честь маршала Пілсудського, ставляли йому пам'ятники і т. д. На днях одержали ми обіжник староства в Перемишлі з 18. IV 1930., висланий до всіх громад перемиського повіту, в якому дорікає начальникам громад, що досі не зложили по 10 зол. на справлення для громади пам'яткової медалі маршала Пілсудського з нагоди 10-ліття відродження Польщі. Староство звиває громади, аби до 6. V. ц. р. начальники громад поклали в старостві по 10 зол. на такі медалі, які відтак мають бути гарно оправлені і приміщені на стіні гром. уряду.

Отже звертаємо увагу наших громад і всіх громадян, що нема ніякого законного обов'язку, який наказував би громадам такі медалі купувати.

У нас на селі чорна нужда. Люди гинуть з голоду, податки тиснуть, села невідбудовані, дороги, ріки та потоки неурегульовані. Польська Дирекція Взаїмн. Обезпечення секвеструє за премії, у всяких банках і касах кредит замкнений, а наш селянин, що не має гроша на кусник хліба для дитини, має купувати пам'яткові медалі. Наші громади не мають обов'язку виконувати таких обіжників і це належить у старостві устно представити або внести на письмі реквіс до Воєводства.

Після нападу на Девея.

Букарештська поліція веде слідство, щоб викрити виконавців грабіжницького нападу на Девея. Шембекову та мін. Данілу. Авто (власність посольства), що ним їхали нападени, має дві вибиті шибки. Шофер каже, що мусів адержати авто, бо дорога перегорожена була сімчастим дротом. Часописи повідомляють, що дорожчівності, які напасники забрали Шембековій, варта около 1 міль. лей. Міністр Шембеков, справ і палсний нуцій відідали Шембекову. Вона охолонула вже з першого вражіння. Дорадин польського уряду Варшави. Румунський міністр фінансів видав у честь Девея велике прийняття; в прийнятті взяли участь міністри Мадгяру, Радудану та Мігалаку, закордонний дорадин Нап. Банку Обоая і повноадний міністр Румунії в Вашингтоні Давіла. Румунський уряд дав Девеєві вел. хрест румунського ордену Зорі.

Мін. Юзефський на інспекції.

Після візитації староства в Рогатині та після відвідан Ямниці й Демянівки мін. Юзефський приїхав 6. травня попол. до тернопільського воєвідства. В Бережанах перевів візитацію староства, пов. виділу та комунальної каси. З Бережан поїхав на Козову до Тернополя, де його бурмістр витав хлібом і сіллю. У воєвідстві вислали міністра делегації та начальники місц. урядів. Дня 7. травня мав міністр інформаційну конференцію зі староствами тернопільського воєвідства в самоврядних і азм. справах, опісля відвідав воєвідство, староство та воєв. команду поліції. З Тернополя поїхав на інспекцію золочівського та зборівського повіту. В Золочеві витав міністра бурмістр д-р Мошинський. В старостві приймав міністр делегації. Відвідав тов. раду, комунальну касу, магістрат. Опісля відіхав до Львова. На границі львівського воєвідства привітав міністра начальники виділу безпеки львівського воєвідського уряду Роговський та воєвідський командант держ. поліції Грабовський. Веч. приїхав міністр до Львова. Побуде тут два дні.

Справа самоврядування м. Львова.

Хто буде президентом міста?

Здогадуються, що вже в найближчих днях, а найдаві до 15. травня устійнуть повний склад ради міста Львова та порішать, кого міродатні чинники бажали би бачити на становищі президента міста, якого пропозують раді до вибору. Тиждень побут у Львові директора самоврядного департаменту мін-ства внутр. справ д-ра Корсак та приїзд мін. Юзефського посувають значно справу вперед. Як кандидатів на становище президента Львова в поінформованих колах називають проф. д-ра Ст. Закшевського, бувш. віцемін. Бирку та бувш. мін. Рачинського. Як кандидатів на становище віцепрезидентів міста подають пос. д-ра Стройновського, радн. Гефлінгера, пос. д-ра Левенгерца, д-ра Стройновського, радн. Літвіновича та радн. д-ра Бжеського.

Справа аренди львівських театрів.

Дня 7. травня на засіданні львівської бюджетової комісії розглядали справу конкурсу аренди львівських м. театрів. Радн. Бжеський заявився за відданням аренди Чарновському. Голосування було тайне. Як зачувати за Чарновським голосували м. і. радні сен. Децикевич, Памер, Егер, Гефлінгер, Максимович і референт. Проти, отже за тим, щоби аренду віддати спілці Чапельській-Залеській з Леоном Шіллером як артистичним управителем заявився радн. Козловський, д-р Новак-Пшигодзький, Кавчівський, Зісер, д-р Шморак, д-р Ротфельд, Кс. Шидельський і радн. Лібгардт здержалися від голосування. Загалом за відданням театрів Чарновському заявлено 8 радних, проти 6. Дня 9. травня поладять справу оконечно на плен. засіданні Прибічної Ради.

Вільно без театрів.

Виленські сусп. організації запротестували проти вистави пєси німецького письменника Спікнера „Проступники“, яку то пєсу театр приготував із великим накладом матеріяльних засобів. Після порозуміння із Союзом Артистів Польських Сцен дир. Зельверович зголосив реїгнацію зі становища директора виленських м. театрів, а рівночасно здержано вистави. Прездія міста висказала дир. Зельверовичеві признання та просила, щоби відкликав реїгнацію, однак Зельверович не згодився та виїхав у Варшаву. Наслідком Зельверовича мав би бути Юл. Остерва, колиб. самособою, згодився на те.

Божевільний в чсл. сенаті.

На пленарне засідання чехословацького сенату комуністи привели божевільного, якого нібито побилі поліція підчас комун. демонстрації на Великдень, а якого арештовано та бито в тюрмі. Наслідком галасу й бійок голова сенату мусів замкнути засідання.

Пожежа в Микуличині.

Дня 7. травня в Микуличині повстав огонь рівночасно з півд. і півн. сторони містечка. Згоріли міська електривня, аптека Щерца, дім Штайна, ал. кіна та тартак фірми Собель. Шкіл е на ок. пів мільона зол. Було кількох ранених. Підозрівають, що огонь підложено. Арештували кількох людей, яких підозрівають у підпалі.

Буря з грозами в Берліні.

Над Берліном перейшла 7. V. весняна буря з грозами та хмароломом. Місто потонуло в темряві. Комунація устала. Вода залила пивниці, сутерни й крамниці. Воду випомпували, ла вогні, сторожа й рят. станції. Залила заповдила вел. школи в огородах літн. колоній на передмістях. В Августбургу громи вдарили в мачини й повстала пожежа. Громи вбили 4 людей.

На організаційному фронті.

РОГАТИНЩИНА.

Дня 13-го квітня ц. р. відбулося велике окружне віче в селі Козара. На віче явились громадяни з сіл: Козара, Посвірже, Чернів, Букачівці і Цайтова. Головою віча вибрано Антона Сиротюка, а секретарем Івана Юркова, господарів з Козари. Зібраним представив посол Ст. Кузик працю Української Парл. Репрезентації і господарську та всяку іншу політику уряду супроти нашого народу. Зібрані з одушевленням вислухали посольського справоздання та ухвалили довіря Українській Парл. Репрезентації. На внесення о. Благородного вічевики ухвалили резолюцію з протестом проти національних і релігійних переслідувань на Вел. Україні.

НОВИНКИ

— А всеж таки польська поліція бе. Дзєннік Людовіч з дня 8. ц. м. пише, що дня 1. травня в Жовків тайний поліційний агент арештував Степана Хамця, який відпроваджував брата на станцію і тому здавався для агента підозрілим. На поліції арештованого били без жадної причини, а саме в присутності пшодовника Бобовського. Дуже шедро обкладав Хамця п'ястками постерунковий Зибчук, який так бив арештованого, що він утратив притомність. Коли Степан Хамець питав за що його бють, дівав відповідь: „Сьогодні є перший травень, не знаєш? Зрештою, марш звіділь, бо ще дістанеш 14 днів арешту!“ Побитий звернувся до лікаря і подав цю справу до суду. Такі випадки взагалі є явищем каригідним, а тимбільше коли виявлялось, що Степан Хамець був нічогісько не винен, а впаав тільки жертвою типічного й на жалє частого в нас „поліційного непорозуміння“.

— Польський сержант перед судом. Першого дня розправи проти збивника своєї жінки, сержанта, пільота зі Сквилови Едварда Яхтгольца, зізнавав обвинувачений і свідки. Едвард Яхтголец походить з Люблина, оженився в 1929 р., перед тим жив два роки з жінкою в незаконнім подружжі. В 1927 р. обвинувачений був поранений в лєтуській катастрофі і від тоді був нервовий, його здібности ослабли, він почав запиватись. Дня 15. лютого після забави в касині підстаршин 6. лєтуського полку в Сквилові, Едвард Яхтголец вертав п'яний до дому, жінка докоряла йому, називала паницією і він зденерований, не тямлючи що робить, вдарив Ядвигу ножем. До вини він не почувается, бо не мал наміру вбити жінку і вчиняи це в п'янім, неприотнім стані. Свідки, капітан Воліський, сержант Кароль Дворік, пліотонний Готфрід потверджують, що обвинувачений в день убивства був п'яний до неприотности, що побачивши ранену жінку, жалував її і просив її рятувати. Між іншим вияляється, що підстаршини 6. полку лєтуців у Сквилові запиляються незгірше, і що на цій забаві перед убивством Ядвиги сержант Пуц тримав Яхтгольца за бороду, вложив йому в рот ліку і впливав Яхтгольцові горілку просто до горла, хоч і перед тим сержант Яхтголец пив горілку цілими шклянками і вже був п'яний. Присуд западе сьогодні.

— Львівська хроніка. При вул. Потоцького 36. арештували 37-літнього Луку Чемеринського за зясиладування своєї малолітньої дочки. — При вул. Пішій ч. 23. отроїлась Марія Кліношон. У Львові арештовано Льва Сінькова Василюка за дефравдацію 2419 золотих у рогатинським магістраті.

— Самовбивство на площі. В полудне, дня 7. ц. м. на площі Сольських у Львові 27-літня

Станіслава Партика пробилі собі ножем живіт і в безнадійній стані підвезена до лічниці. Прижалеся, що хотіла покінчити життя, яке їй дуже не подобается.

— Памятник жертвам війни. Як відомо, околиці Асіяго були центром австрійсько-італійських боїв підчас світової війни і в цих околицях полагло найбільше воєнків із обидвох армій. Італійський генерал Фараконі, інспектор секції для охорони воєнних могил при Італійським міністерстві війни, розпочав акцію будови пам'ятника жертвам Італійсько-австрійської війни. Цей пам'ятник має стати під Асіяго, матиме 50 м. висоти, так що його буде видно далеко навкруги. Генерал Фараконі подає статистику, з якої видно, що на Італійській території в 1840 військових цинтарів, на яких лежить 200.000 австрійських воєнків і 300.000 Італійських. Більшість цих воєнків буде перенесена під пам'ятник біля Асіяго і похорони цих жертв війни відбудуться в величю урочистістю, улаштованою Італійським міністерством війни.

— Великий вибух в Ліверпулі. У фабриці оливи в Ліверпулі був вибух, що спричинив смерть 50 робітників, а майже 100 осіб було ранених. Три горінні поверхи фабрики згоріли. В цій самій фабриці був вибух 1911 року і тоді згинуло 22 особи.

— Льви у французьких лісах. Підчас останньої повені у Франції вода затопила у Місаку цирк і всі думали, що циркові льви втопились також. Але на днях у лісі в Гасконії льви напали на телята, що там паслися і поранили пастиуха. Серед населення повстав переполох, пастиухи повтікали до дому і тепер військо ходить по лісі, шукає львів, щоби їх убити.

— Самовбивство жінки артиста. Жінка визначного берлінського фільмового артиста Вернера Кравса випила більшу дозу вероналю і серед страшних мук померла. Причиною самовбивства було те, що Вернер Кравс в останніх часах був дуже нервовий, часто з жінкою сварився та докучав їй за дєла дрібничі. Самовбивниця була славна в Берліні своєю красою.

— Місто в полум'ях. В місті Рашуа в Америці вибухла пожежа, яка охопила 300 будинків і всі знищила. В вогні згоріло 3 дітей, богато осіб було ранених і попарених, понад 700 мешканців лишилось без даху над головою. Згоріла також велика церква, в якій тоді відправлялось богослуження для дітей.

— Століття самостійности Бельгії. Як відомо, цього року святкує століття своєї незалежности не тільки Греція але й Бельгія. Віденський конгрес 1815 р., який закіндував наполеонські війни, віддав Бельгію Голандії, але невдоволені бельгійці підняли 1830 р. революцію, яка скінчилась успіхом. Англія, особливо лорд Пальмерстон, який хотів ослабити Голандію, підтримали самостійницький рух бельгійців і Бельгія стала незалежною державою.

— Саранча в Бесарабії. З Черновців повідомляють, що в південній Бесарабії появилася саранча, особливо в околицях Кілля і Сулина. Представник міністерства рільництва виїхав до тих місцевостей, щоби кермувати акцією оборони піль перед саранчею. Військо привезло горіючі течива, які підпалені видають великі полум'я, що нищать шкідників.

— Невідомий лист Шопена. В останньому числі „Музики“ опубліковано новий невідомий досі лист Шопена, писаний 1831 р. з Парижа до М. Кумельського, який був приятелем великого музикана. Лист цей має велике значіння для висвітлення доби життя Шопена, коли він перебував у Парижі.

— Поклади раду. в СРСР. „Красная Газета“ подає, що наукова експедиція відкрила біля Єкатеринбурга нові поклади раду. Цього року там можна добути 50 грамів раду, на другий рік 400 грамів. Як відомо рад є надзвичайно дорогий і ця кількість раду принесе радянському урядові поважні доходи та обнизить ціни раду на світовім ринку.

— Упадок комунізму на Закарп. Україні. Вся чеська й словацька преса стверджує, що цього року на святі 1. травня маніфестації комуністів у містах Закарп. України були скромніші й менше численні як минулих літ. Це означає, що комунізм в цілій країні переживається. Члени комуністичної партії масово переходять до інших партій.

— Де нема крізи театру. У деяких краях говорять віддавна про крізу театру. Та директори париських театрів перетомлені надміром рукописів, що пливуть до них щодня. Вони не мають навіть часу читати всіх рукописів. Один письменник, Антон Бібеско, щоби перевірити, чи воно справді так, переписав відому пєсу Молієра „Жорж Данден“, змінивши в ній тільки місце дії і назви осіб і вислав її як рукопис сім директорам театру. Усі відослали рукопис, виправдуючись ріжними мотивами, чому не можуть її виставити. Один із париських денників гачує на цю тему і якби Молієр був нині дн-

ректором театру, то імовірно теж не мав би часу прочитати рукопису власної поеми.

— Крокодили й алігатори в Берліні. Управління Берлінських зоологічних музеїв спроваджує із Флориди до Берліна 1000 крокодилів різного віку і 800 алігаторів. Більшість цих гостей із Флориди вже приїхала до Берліна, де незабаром їх можна буде оглядати. Спровоковано також великий транспорт американських черепах.

— Англійські військові акти. На днях у Лондоні видано шість том англійських військових актів від 1907—1912 р. В цьому томі поміщені документи про зброєння, про підготовку світової війни і переговори та тайну дипломатію. З цих актів видно, що Англія вже від 1907 року передбачувала світову війну і дуже дбайливо приготувалась до неї, ретельно примушувати ворожі держави роззброюватися. Англійська соціалістична преса гостро критикує цей том документів як макіяжізм, а праві англійські кола дуже хвалять хитрість англійської дипломатії, яка вже перед війною вела роботу згідно з принципом, що „наступ є найліпшим способом оборони“.

За поширення української площі у Львові.

До Українського Громадянства м. Львова!

Старшина Руханкового Товариства „Сокол-Батько“ у Львові повідомляє отсею дорогою ширший загал нашого громадянства, що свою площу за Стрийською рогачкою ми поширили докупленою в останніх роках частиною. На докупленій частині треба перевести конче роботи, щоб площа прибрала вигляд дійсно спортивного грима. На жаль, на переобладнання тих робіт наше Т-во не має потрібних фондів, тому звертаємося з проханням до всіх, кому дорога соколяська ідея, кому залежить на піднесенні рівня нашого фізичного виховання не тільки серед шкільної і ремісничої молоді, але й серед старших, кому залежить на тому, аби одинока у Львові українська площа прибрала дійсно європейський вигляд, — допомогти нам перевести ці роботи. А допомогти нам може кожний, хто не пожадує посвятити кілька годин праці біля поширення й вирівнювання грима. В цей спосіб кожний львівський українець (ка) матиме змогу не тільки відпочити свіжим воздухом, але й жертвувати свою лепту при викупі площі, даруючи трохи свого вільного часу і своєї добровільної праці.

Кличемо до цієї праці всіх тих, що хочуть нам допомогти, що розуміють вагу української площі у Львові. Нехай-же не буде ні одного громадянина у Львові, що відказався б від тої допомоги!

Зголошуватися до праці можна кожного дня в год. 4 попол. на площі „Сокола-Батька“ за Стрийською рогачкою у господаря площі побр. ради. Береста П. або у його заступника. Старшина „Сокола-Батька“.

Дописи.

КОЛКИ НА ВОЛИНІ. (Шевченківська Академія). Містечко славне. Підчас світової війни лягло тут пару російських корпусів. Нині Колки відбудувалися. Навіть вибудувано пару вулиць. Але по старому відрізане від світу. Від стації Ківерці треба їхати „балагулою“ добрих шість годин при сирнячих обставинах, хоч ніби діють ці два пункти 36 кілометрів. Піски, болото, ліс... Тому не диво, що можна знайти в Колках багато ірландиків, але не знайти німацької української інтелігентки. Змінилося там дещо на краще, коли Українбанк у Луцьку заложив тут свій відділ. Повстала таким чином українська інституція, що обслуговує українські елементи на господарчому терені. З цього часу краще стала працювати і місцева кооператива „Праця“. Та все ж на культурно-освітньому полі не видно жадної праці. Колки були тут філія „Прогресу“ — та піддала під комуністичні впливи й розвіялася з вітром: пішли пролітанти до виванці, а після того вже неслася із весілля національну працю. Що-правда, спробували відновити діяльність філії — навіть для „безпечности“ обрали на голову якогось поляка — та до жалю, „оновлення“ не прийшло: немає нині ні голови, ні самої філії. Отак протягом мало-що не десяти років панувала там пустота. Мішухи „відбувають збори“ на розі двох головних вулиць — поговорять, полаяються й розійдуться. Та за діло не беруться: бояться, мовляв. Бояться всіх. А найбільше команданта постерунку поліції. Бо всько було... Навіть чудеса... коли нахотіли у мішуху під ганком деякі „небезпечні“ речі, а справа опинилася в суді. Як тут не боїтися такого чудеса. А як згадати, наприклад, чудеса б. секретаря гміни „самого“ Маєвського, так воносе дубом стів на голову. Отож, і плівто собі життя: влада була білою, а мішух чорним і держали чорного мішуха в чорному тілі. Що-правда, коли була можливість — то мішух відразу ставав

чорним. Найліпше про це свідчать хіба вибори до союму й сенату. Та в ще одна примета в Колках: не знати, де починається людина, а де — проватор. Все упереджують, щоб бути „обережним“. Один, зрештою, про другого. А віддавши збори — сидить собі рідко обидва „балагулі“... Що ж казати — цікаве містечко. Хоч наші, такі українці, більше, але горю — жиди, яких менше. Хоч і жиди, правду кажучи, особливі — колківські. Пробували зробити інтерес на санації — сіли. Були один „дс“ санаційний, „директор“ Банку Людового — та й той банкрот. І Банк Людовий — „тоже банкрот“. Здається, що й сам п. віт, що сказав у санаційну гречку — теж банкрот. Були членом повітового відділу — „жиди виступили“, щоб взяти крашного санатора, який був доктор Барченко. Але тяжка рука у п. віт. Пана Барченка змело, як помалом — сидить у Берліні, а п. віт має розвивати яєць, сплатити подарунки відділу повітового у зв'язку з урядкуванням у громаді. І коли вже товариш точно — то й славнозвісного Маєвського вже нема, й команданта постерунку, що має слабкість, що до пошукування зброї у колківських мешканців — теж немає. Треба думати, що й „достойного“ германця „повшехної“ школи, який опіє має процес за побиття дитини, теж не буде. Бо хоч і ділять Колки від Луцька 50 кілометрів, і хоч треба їхати „балагулою“, то все-ж знаходяться вони на території, де обов'язує те саме право, що й у цілій польській державі. І не завжди право можна асигнувати спаволоку, а ця спаволока грасувала у колківському районі аж задвоє. — За останній рік відносини значно покращали і, хоч деякі органи виявляють нервовість, маючи до діла з укр. національними установами. — доводиться цю нервовість всеж вибрати в межі права. А що укр. установи стоять на ґрунті легальної праці, загарантованої правом, — для „нервоаности“, властиво кажучи, немає місця, бо завжди вона буде в колії в правом. — Отже стоячи на ґрунті цього права, кооператива „Праця“ за підмогою Луцького кооперативно-інструкторського відділу влаштувала 22 квітня, на третій день Великодних Свят, у салі громадського уряду Шевченкову Академію, на яку аложилися реферат дир. Олекса Ковалевського, вислуханий з надзвичайним зацікавленням дуже численної аудиторії, співи колківського хору й декламації. В такий спосіб, положе перше камінь для культурно-освітньої праці, яку безперечно, найкраще може повести належно організована філія „Прогресу“, бо господарчі установи систематичної праці у цьому амислі провадити не можуть. За останній рік у колківській окрузі повстало пару кооператив і пару філій „Прогресу“. Національна свідомість, прислана в попередні роки, оживає, поволі кристалізується й шукає відповідних організаційних форм для свого буття. Але до цього треба приложити ще багато праці — і то протягом цілих років.

О. К.

Ліквідація студентської каси в Берні.

Білянс ощадно-позичкової каси при Українській Студ. Спілці в Берні, Ч. С. Р.

Дня 12. IV. 1930 р. відбулися ліквідаційні Загальні Збори ощадно-позичкової каси при Українській Студентській Спілці в Берні, Ч. С. Р., які постановили остаточно зліквідувати касу через відхід більшости членів з Берна, а то й узагалі з Ч. С. Р.

Касу засновано в лютому 1926 р. Членів було 51. Сирій білянс у дні 10го квітня 1930. Має дати: Рахунок скарбовий 56.434.45 ч. кор., рах. вписового —, рах. пайового 843.30 ч. к., рах. вкладів 11.093.97 ч. к., рах. позичок 38.320 ч. к., рах. проц. з вкладів 628.10 ч. к., рах. проц. з позичок —, рах. пені —, рах. друків —, рах. канц. витрат 124.85 ч. к., рах. ріжного 1.118.97 ч. к. Разом 108.563.54 ч. кор. Дав: рах. скарбовий 52.129.09 ч. кор., рах. вписового 115.— ч. к., рах. пайового 3.255.70 ч. к., рах. вкладів 14.971.87 ч. к., рах. позичок 36.302.— ч. к., проц. з вкладів —, рах. проц. з позичок 1.015.63 ч. к., рах. пені 667.25 ч. к., рах. друків 60.— ч. к., рах. канц. витрат —, рах. ріжного 47.— ч. к. Разом 108.563.54 ч. кор.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Вод. Островський: „Сміх землі“. Оповідання. Літературна Бібліотека „Діла“. Львів, 1930. Накладом Видавничої Спілки „Діло“. Стор. 114. Формат 8°. Окладинка кисти Ів. Іванця.

О. Соловей Верещак: „Золоті мрії“. Поезія. Станіславів 1930. Накладом автора. Стор. 24. Формат 16°.

ЖУРНАЛИ:

„Нові Шляхи“, ч. 4. Рік II. Львів, квітень 1930. Зміст: О. Топал; Із циклу „Моло-

дість“ (поезія); С. Шурат Тобі; Ах. Іванчук; Весно, я жду тебе; І. Цілий; Слухай Дипреї; А. Павлюк; Весняноку стежкою; Я. Кондра; Другові в альбумі; Ж. А. Рембо; Сестри-малюнки; Б. Тіме; Мерзель; Б. Павліський; Мажини; О. Цегельська; Туга за красою; Я. Галан; Вероніка (поезія на 3 дії); І. Крушельницький; Quasi una fantasia; Ю. Костюк; Жити; Ю. Опільський; Під орлами Рому; А. Ридюк; Техніка повед. В. Степанів; Волод. Левинський; Чим є наука для людини?; А. Крушельницький; Трагедія помилок; Бернар Грассе; Уваги про чин; Огляди; Записки; Видавнича справа; Із страції.

„Жіноча Доля“, часопис для українського жіноцтва. Рік VI. Ч. 18. Коломия, неділя 4. травня 1930.

„Кооперативне Молочарство“, ілюстрований місячник. Орган Крайового Молочарського Союзу. Рік V. Ч. 5. Львів, травень 1930 р.

„Учительське Слово“, орган „Взаємної Помочі Українського Вчителства“. Рік XVIII. Ч. 9. Львів, травень 1930.

„Przegląd Polityczny“, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa. Styczeń-marzec 1930. Treść: Dziesięciolecie Ligi Narodów; Stany Zjednoczone i Wielka Brytania; Most nad Dunajem między Rumunią a Bułgarią; Z 58 Sesji Ligi Narodów; Kronika miesięczna. Załącznik: Układy haskie.

„Slovenský Prehľad“, sborník pro poznávání politického, hospodářského a sociálního a kulturního života slovenských států a národů. Redaktor: Adolf Cerný. Číslo 4. Roc. XXII. V Praze 1930 r.

„Przegląd Społeczny“, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. R. IV. Nr. 4. Lwów, kwiecień 1930 r.

Шахи.

Змагання за лігове мистецтво Львова.

Четверта і п'ята рунда в шахових змаганнях за клубове мистецтво Львова не змінили стану таблиці. На першому місці даліше стоїть Л. К. III і остане на ньому мабуть до кінця. В четвертій рунді Т. У. III виграв з Чорними 9:1, Л. К. III відвоювався скромною перемогою над Галмом 6½:3½. Інші висліди: В. К. III.—Гонеч 9:1, Гетман—Аматори 5½:4½, Сокол—Кадур 7½:2½. Висліди п'ятої рунди такі: Л. К. III.—В. К. III, 9½:½, Галм—Чорні 7:3, Аматори—Гонеч 9:1, Сокол—Гетман 5:5. Сензація в шаховому світі викликав ремісний вислід Т. У. III.—Кадур (5:5). Цим разом завели найліпші гравці Т. У. III, програвачи зі значно від себе слабшими противниками.

В шестій рунді грають: Л. К. III.—Аматори, Чорні—В. К. III., Сокол—Гонеч, Кадур—Гетман, Т. У. III.—Галм. Оба останні суперники, кандидати на друге і третє місце, ступають в каварні „Нар. Гостиниця“ в неділю 11. травня в год. 6. вечором.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 7. травня п. р.: за масло експортне солене прима і за масло неекспортне близько 450 зол. за кілограм; за літру молока 0-34 зол.; за літру сметани 170 зол.; за копу яєць 5-90 до 6— зол.

На Пластовий Дім.

ДВНАЦЯТИЙ ВИКАЗ.

На Пластовий Дім у Львові (Кооп. Банк „Дністер“, Львів, Руська 20, вказ. книж. ч. 15000) аложили даліше в золотих: 296) о. Іван Придаткевич, Горожанка, 5. 297) о. Теодор Богачевський, Голин, 5. 298) Повітовий Союз Кооператив, Золочів, 10. 299) Д-р Антін Юркевич, Яблонів, 5. 300) о. Іван Тимків, Балчи Подорожні, 4. 301) Жіночий Кружок, Солотвин, 35. 302) о. Іларіон Бонівець, Саджанка, 5. 303) о. Петро Погорельський, Білина Вел., 3. 304) Стефанія Кулинич, Крупец, 2. 305) Д-р Йосиф Партицький, Станіславів, 13. 306) Стефанія Несторівна, Львів, 5 і кляче п. Юлію Романовську і Марію Рудницьку зі Львова. 307) Філія „Союзу Українок“, Тернопіль, 50 і кляче всі філії „Союзу Українок“, 308) о. Олексій Артинський, Бутині 10 і кляче п. Юлію Тимкевичану з Бутині і суддю В. Сиротинського з Зол. Потока. 309) Дир. аж. гімн. д-р М. Сабат, Львів, 20. 310) Дир. Ст. Сасик, Дрогобич, 150 і кляче о. Ів. Ліщинського з Борислава, дир. Ілька Яворського з Борислава і власн. дібр Гриня Іванчука з Мразлиці. 311) Кооп. „Побіда“, Сороки Буцацькі, 2. 312) о. Олександр Тимкевич, Опака, 3. 313) о. Антін Савчин, Ужгород, 5. 314) о. Григорій Говдаунік, Незамисль, 1. 315) о. Маріян Каодзіньський, Путятинці, 4. 316) Д-р Теофіл Гавдальський, Липиця Діла, 10. 317) о. Іван Кіш, Солонка, 3. 318) о. Іван Петик, Видковичі, 5. 319) Д-р Семен Гаадий, Рогатин, 20 і кляче о. дек. Івана Шербанюка у Вербіліцях і радм. Петра Корута в Рогатині. 320) Проф. Юліян Каменецький, Рогатин, 10 і кляче Станіславського Івана в Павелчу, п. Станіславського і проф. М.

Раставецький, Львів, 20, 347) о. Зипові Кузьмович, Соколюка, 5, 348) о. Омелько Вопрський, Новосілка Кост., 2, 349) о. Теодор Остерчук, Дзвиняч Горіш., 3, 350) о. Андрій Гавришан, Усте Зелене, 5, 351) о. Матей Гунишовський, Махнівці, 150, 352) о. Михайло Возняк, Мущаківка, 5, 353) о. Лев Юрчинський, Добромірка, 5, 354) Кооп. "Селянська Співка", Вільці, 5, 355) Інок. Павло Волошеняк, Львів, 10, 356) Повіт. Т-во Кредитове "Віра", Рава Руська, 20, 357) о. Михайло Симко, Завишень, 1, 358) Володимир Беззай, Львів, 10 і кланче всіх членів Т-ва "Зоря", 359) Мриш Іван ЛЧ, Львів, 9 і кланче Т. Білоостоїнського, Зою Свистунівну і Лавра Цегельського зі Львова, 360) Михайло Савка, Лях, 20 бельг. фр. і кланче Карла Мулькевича і Стефана Гладуна з Ляку і всіх членів гуртка "Бураак" XVII. пл. курині ім. Драгоманова в Яворові.

QUAKER
OATS

кого двірця Личаків, при трамвайних по-
реставку, три рази покій і кухня, віталь-
не мешкання, що сягає в городи, два тисячі
двіста доларів; **дім о 3 покоях і ку-
хні**, вітальні склеп коринний, городчик —
побіч личаківського парку — за двай-
цять тисяч золотих; **віллу о 2 ме-
шаньків** по 3 покій і кухня, одно віталь-
не, без комфорту, чинш 150 зол. побіч
личаківського парку — три тисячі до-
ларів; **парцелі ріжної величини**
у всіх дальніх міста. Описи не виси-
лаю. — Ігнат, Львів, Куркова 24 партер

присилайте передплату!

В друкарні Видавничої Спілки „Діло”. Львів. Ринок ч. 10.